

PM 2009:32 RI (Dnr 326-1538/2008)

Översyn av stadens lokaler vad gäller utrustning för hörselskadade

Skrivelse av Stefan Nilsson och Ylva Wahlström (båda mp)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Skrivelsen av Stefan Nilsson och Ylva Wahlström (båda mp) om att se över stadens lokaler vad gäller utrustning för hörselskadade anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Stefan Nilsson och Ylva Wahlström (båda mp) refererar i en skrivelse den 11 juni 2008 till kommunstyrelsen till två kartläggningar som Hörselskadades förening i Stockholm (HRF) gjort. Den ena avsåg hörselteknisk utrustning i aula/samlingssalar inom stadens grund- och gymnasieskolor och den andra gällde stadsdelsnämnderna och deras lokaler för öppna sammanträden. I bägge fallen anser skribenterna att resultaten inte är acceptabla och de efterlyser därför krafttag, bland annat med hänvisning till målet att staden ska vara världens mest tillgängliga huvudstad år 2010. I skrivelsen föreslår Nilsson och Wahlström en kartläggning av stadens lokaler och särskilda uppdrag för att förbättra för hörselskadade.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontoret anser att kartläggningen av stadens lokaler och uppdraget att förbättra för hörselskadade är berörda nämnders ansvar och utgår från att nämnderna identifierar eventuella brister och vidtar nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsens handikappråd anser att även om en del gjorts så återstår mycket att göra tills stadens offentliga lokaler är tillgängliga för hörselskadade. En samlad översyn som resulterar i en för staden gemensam policy krävs för att hörselskadade inte ska bli diskriminerade.

Mina synpunkter

Det är viktigt att staden har en hög ambitionsnivå i frågor som gäller att underlätta för personer med olika typer av funktionsnedsättningar. De hörselskadade är en stor grupp och det är angeläget att skapa en bra och funktionell miljö för såväl hörselska-

dade som andra med funktionsnedsättningar. De brister som redovisas i skrivelsen, vad gäller hörselteknisk utrustning i vissa av stadens lokaler, bör därför uppmärksammas. Jag uppmanar därför berörda nämnder att ta del av resultatet från HRF:s kartläggningar och därefter vidta nödvändiga åtgärder.

Enligt stadens handikappolitiska program (utl. 2004:182) är det respektive nämnd som ansvarar för att identifiera och beskriva de problem rörande tillgänglighet som gäller den egna verksamheten. Nämnderna ska också prioritera i vilken takt och ordning de ska åtgärdas. Inom ramen för ILS, stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, kan nämnderna följa upp arbetet.

Som kommunstyrelsens handikappråd redovisar i sitt yttrande har staden under senare år gjort en rad förbättringar när det gäller att erbjuda hörselteknisk utrustning. HRF:s kartläggningar visar dock att det återstår en hel del arbete.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Stefan Nilsson och Ylva Wahlström (båda mp) om att se över stadens lokaler vad gäller utrustning för hörselskadade anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 5 februari 2009

STEN NORDIN

Bilaga

Skrivelsen av Stefan Nilsson och Ylva Wahlström (båda mp)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. bifalla skrivelsen.
2. att uppmana fastighetsnämnden att tillsammans med andra berörda nämnder upprätta en tydlig åtgärdsplan avseende utrustning för hörselskadade i stadens lokaler.
3. att för kännedom skicka ärendet till Stadshus AB med rekommendation att bolagen ser över sina lokaler vad gäller utrustning för hörselskadade.
4. därutöver anför följande:

Mycket återstår för att stadens lokaler ska bli tillgängliga för hörselskadade. Det behövs en kartläggning av stadens offentliga lokaler, installationer av hörselteknisk utrustning samt rutiner för kontroll och information för besökare om att utrustningen finns. För att detta ska dessutom bli genomfört måste en åtgärdsplan tas fram. Ungefär var tionde stockholmare har någon form av hörselskada vilket visar att sådan utrustning är viktig för många. Det är en utpräglad demokratifråga att alla ska kunna tillgodogöra sig information på lika villkor.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert*, *Teres Lindberg*, *Malte Sigemalm* och *Abdo Goriya* (alla s), *Emilia Hagberg* (mp) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Stefan Nilsson och Ylva Wahlström (båda mp) refererar i en skrivelse till kommunstyrelsen till två kartläggningar som Hörselskadades förening i Stockholm (HRF) gjort. Den ena avsåg hörselteknisk utrustning i aula/samlingssalar inom stadens grund- och gymnasieskolor och den andra gällde stadsdelsnämnderna och deras lokaler för öppna sammanträden. I bägge fallen anser skribenterna att resultaten inte är acceptabla och de efterlyser därför krafttag, bland annat med hänvisning till målet att staden ska vara världens mest tillgängliga huvudstad år 2010. I skrivelsen föreslår Nilsson och Wahlström en kartläggning av stadens lokaler och särskilda uppdrag för att förbättra för hörselskadade.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kommunstyrelsens handikappråd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2008 har i huvudsak följande lydelse.

I en skrivelse föreslår Stefan Nilsson och Ylva Wahlström, bägge (mp), kartläggning av stadens lokaler och särskilda uppdrag för att förbättra för hörselskadade. Stadsledningskontoret anser att detta är berörda nämnders ansvar och utgår från att de identifierar eventuella brister och vidtar nödvändiga åtgärder.

Bakgrund

Stefan Nilsson och Ylva Wahlström, bägge (mp), refererar i en skrivelse till kommunstyrelsen till två kartläggningar som Hörselskadades förening i Stockholm (HRF) gjort. Den ena avsåg hörselteknisk utrustning i aula/samlingssalar inom stadens grund- och gymnasieskolor och den andra gällde stadsdelsnämnderna och deras lokaler för öppna sammanträden. I bägge fallen anser skribenterna att resultaten inte är acceptabla och de efterlyser därför krafttag, bland annat med hänvisning till målet att staden ska vara världens mest tillgängliga huvudstad år 2010. De föreslår att:

- staden ska göra en kartläggning av hörselteknisk utrustning i stadens offentliga lokaler, inte minst i Stadshuset,
- stadsdelsnämnderna får i uppdrag att införa hörselteknisk utrustning där sådan saknas,
- stadsdelsnämnderna får i uppdrag att se till att utrustningen åtföljs av rutiner för kontroll av att den fungerar, samt information för besökare om att hörselteknisk utrustning finns.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets finansavdelning.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser att det viktigt att staden har en hög ambitionsnivå i frågor som gäller att underlätta för personer med olika typer av funktionsnedsättningar. De brister som redovisas i skrivelsen, vad gäller hörselteknisk utrustning i vissa av stadens lokaler, bör därför uppmärksammas. Kontoret utgår från att berörda nämnder tar del av resultatet från HRF:s kartläggningar och därefter vidtar nödvändiga åtgärder.

Enligt stadens handikappolitiska program (utl. 2004:182) är det respektive nämnd som ansvarar för att identifiera och beskriva de problem rörande tillgänglighet som gäller den egna

verksamheten. Nämnderna ska också prioritera i vilken takt och ordning de ska åtgärdas. Inom ramen för ILS, stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, kan nämnderna följa upp arbetet. I nuläget anser stadsledningskontoret att det inte finns anledning att bryta ut vissa funktionshinder, till exempel hörselskada, ur det handkappolitiska arbetet och hantera det i särskild ordning via separata kartläggningar eller uppdrag.

Utvecklingen inom området teknisk utrustning för hörselskadade går fort. Smarta mobila lösningar avsedda för samtalsrum/sammanträdeslokaler vinner terräng och kompletterar många gånger på ett bra sätt mer stationära anläggningar i exempelvis större aulor och samlings-salar. Det är även viktigt att nämnderna planerar olika sammankomster och förlägger dessa till lämpliga lokaler, eller förbereder alternativa lösningar, utifrån olika individuella behov som kan förväntas från hörselskadade personer. En inventering av olika lokalers status vad gäller hörselteknisk utrustning kan med hänvisning till ovanstående snabbt bli inaktuell och föga ändamålsenlig.

Vad gäller skribenternas frågeställning om hörselteknisk utrustning i Stadshuset konstaterar kontoret att samtliga större sammanträdesrum och rådssalen har ljudanläggning samt hörselslinga. Därtill finns mobila hjälpmedel att tillgå.

Skrivelse av Stefan Nilsson och Ylva Wahlström, bägge (mp), om att se över stadens lokaler vad gäller utrustning för hörselskadade anses besvarad med vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsens handikappråd

Kommunstyrelsens handikappråd beslutade vid sitt sammanträde den 11 september 2008 att besvara remissen med följande svar.

Handikapprådet kan konstatera att staden under senare år gjort en del förbättringar när det gäller att erbjuda hörselteknisk utrustning. Så t ex har Stadshuset och även Tekniska nämndhuset skaffat mobil utrustning som kan lånas vid arbetssammanträden av olika slag. Nu senast har även Stadshusets museiverksamhet fått tillgång till guideutrustning för sina visningar. Personal och förtroendevalda hos Hörselskadades förening i Stockholm deltog på försommaren i en visning av Stadshuset för att testa den nyinköpta utrustningen. Besöket fick betyget mycket väl godkänt.

Lagstiftning

Enligt Boverkets Byggregler BBR 3:126 skall samlingslokaler ”utrustas med teleslinga, IR-system eller annan teknisk lösning som gör det möjligt för personer med nedsatt hörsel att lyssna”. Denna regel gäller vid ny- och ombyggnad. Från 1 juli 2008 finns ett tillägg om receptioner. Enkelt avhjälpna hinder som avser befintliga byggnader saknar emellertid för närvarande motsvarande reglering.

Handikapprådet har vid flera tillfällen – senast i våras i samband med remissen av Boverkets rapport Tydligare bestämmelser om enkelt avhjälpna hinder – framfört synpunkten att Boverkets Enkelt avhjälpna hinder skall omfatta även hörselteknisk utrustning. Samtidigt har vi önskat att Stockholms stad för sin del skall inkludera hörselteknisk utrustning i sitt arbete oavsett om Boverket ändrar sina regler eller ej.

Hörselskadades riksförbund har i sitt remissyttrande till Miljödepartementet begärt att Boverkets översyn måste resultera i att installation och återkommande regelbunden service av hörselteknisk utrustning skall innefattas i begreppet Enkelt avhjälpna hinder.

Service, personalens kunskap och information

Stödet i lagstiftningen är alltså ganska svagt. Därtill kommer att utrustning inte servas och därför inte fungerar, att personalen inte känner till att det finns utrustning och inte vet hur den fungerar och att det brister i information och skyltning.

Några exempel ur:

Rapporten Stockholm en stad för alla – utom för hörselskadade

Västertorpsskolan byggdes om 2007. Där finns en kombinerad matsal/aula med plats för 150 personer. Ingen hörselteknisk utrustning har installerats i samband med ombyggnaden.

Ett annat exempel är Sjöstadsskolan som byggdes 2006 och som inte har någon hörselteknisk utrustning alls. Där finns en matsal för 242 personer och en musiksall för 120 personer. Man hänvisar till att det finns en vanlig ljudanläggning. Detta tyder på att man inte vet vad hörselteknisk utrustning är och hur den fungerar.

Examensarbete Karolinska Institutet/Audionomprogrammet

Under våren 2008 gjorde Ching Huang ett examensarbete på D-nivå angående kartläggning av teleslinganvändning för hörapparatbärare i Storstockholmsområdet. Bl. a. undersöktes Landstingssalen, Riksdagens plenisal och Rådssalen i Stadshuset. Landstingssalen och Plenisalen fick fullt godkänt.

Besöket i Rådssalen gav följande resultat: Det finns ingen skylt för teleslinga. Enligt väktare finns ingen teleslinga i lokalen men i receptionen finns möjlighet att låna hörselhjälpmedel. I receptionen visades den mobila utrustningen men efter en del telefonsamtal kunde konstateras att den inte gick att använda i Rådssalen eftersom den inte fungerade ihop med Rådssalens teknik. Till slut fick undersökaren ett klart besked att fast installerad teleslinga inte finns på läktaren i Rådssalen.

Hörselskadades förening har därefter kontaktat Stadshuset och fått veta att man haft bekymmer med slingan – som alltså finns – under våren.

Handikapprådet vill med dessa exempel visa på vikten av att lagstiftningen följs och att personalen känner till att utrustning finns, att det finns skyltar som talar om att det finns utrustning att låna – i receptionen och t ex i samband med de guideade visningarna i Stadshuset – och att utrustningarna regelbundet servas.

Slutsats

Handikapprådet anser att även om en del gjorts så återstår mycket att göra tills stadens offentliga lokaler är tillgängliga för hörselskadade. En samlad översyn som resulterar i en för staden gemensam policy krävs för att hörselskadade inte skall bli diskriminerade. Om man räknar med att var tionde stockholmare är hörselskadad – alltså 80 000 personer – och av dem har en tredjedel hörapparater så är det en ganska stor skara. Gör man samma räkneoperation bland stadens egna anställda och förtroendevalda så blir det också en ansevärd siffra.